

С Т А Н О В И Щ Е

От: **ПРОФ. Д-Р ГАЛИНА ГЕОРГИЕВА КУРТЕВА**,
професионално направление: 3.7. *Администрация и управление*,
научна специалност: *Социално управление*
ВУ/ Научна организация: *Бургаски свободен университет*

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по научна специалност „Управление“ в професионално направление 3.7. „Администрация и управление“ в УНСС.

Автор на дисертационния труд: **ЛОРЕТА ЛЮБЕНОВА ТРАЙКОВА**

Тема на дисертационния труд: **Лидерски модели в местното самоуправление**

Научен ръководител: **проф. д-р Надя Миронова**

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 3554/03.12.2024 на Заместник – ректора по научноизследователската дейност на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Лорета Любенова Трайкова се е обучавала по докторска програма „Управление“ към катедра „Управление“ във факултет „Управление и администрация“ на УНСС по научна специалност „Управление“ съгласно Заповед № 323/10.02.2023г. на Ректора на УНСС. Обучението е осъществено в свободна форма срещу индивидуално заплащане през периода януари 2023г. - ноември 2024г. Със Заповед № 3518/02.12.2024г. на Ректора на УНСС, Лорета Любенова Трайкова, считано от 14.11.2024г. е отчислена с право на защита, поради изпълнени дейности от индивидуалния учебен план и положително решение на обучаващата катедра за готовността за защита на дисертационния ѝ труд.

От информацията в Справката за изпълнение на минималните национални изисквания по чл. 26, ал.2 и 3 от ЗРАСРБ е видно, че докторантката Лорета Трайкова е изпълнила минимално изискуемия минимум за придобиване на образователна и научна степен „доктор“.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представеният дисертационен труд е посветен на една актуална за местната администрация проблематика, свързана с лидерството. Според докторантката местната

власт изпъква със своята стабилност и отговорност в съвременния период на политическа криза и кметовете са тези, които в значителна степен се доближават до теоретичните постановки за лидер и лидерство. **Предметът на научното ѝ изследване** е корелацията между личностните качества на кметовете, харизмата, емоционалната интелигентност и лидерският стил, който прилагат при управлението на общинските администрации. Авторката се съсредоточава върху лидерските модели в местното самоуправление и изследва проблемът, произтичащ от противоречието между лидерството и административната същност на работата на кмета, която е ориентирана към резултати. В тази връзка **обект** на изследването ѝ са лидерските модели, които прилагат кметовете на общините на територията на Република България, а конкретната **цел** на докторантката е да създаде методика за усъвършенстване на тези модели. За реализация на изследователската си цел докторантката определя **седем задачи**. Резултатите от работата по тях доказват **основната ѝ теза**, че при кметовете на българските общини доминира комбинацията от лидерски качества, знания и умения на личността над уменията за администриране, което оказва положително влияние върху успеха на кмета и общината, която управлява.

Обобщената ми оценка е, че дисертационният труд има ясно очертана цел, обект, предмет и обхват на изследването, коректно са поставени задачи за реализация на целта, правилно са дефинирани основната теза и ограничителните условия за нейното доказване.

Общият обем на дисертационния труд на Лорета Трайкова е 218 страници и самостоятелно обособени в 65 страници 16 приложения, представлящи въпросниците, използвани при провеждане на научното изследване и обобщени резултати от обработената първична информация от работата с въпросниците. Основният текст е подкрепен от 23 снимки, 43 таблици и 17 фигури. *Обемът на разработката е повече от задоволителен.*

Съдържанието на разработката има класическа структура - увод, три глави, заключение, списък на литературни източници и като цяло то е *логически издържано и сравнително добре балансирано по глави и параграфи.*

Дисертационният труд се основава на проучването, анализирането и систематизирането на впечатляващ брой научни публикации, литературни и информационни източници в изследваната тематична област. Представеният списък съдържа общо 415 източника (на английски и български език), което показва добрата литературна осведоменост на Лорета Трайкова. Литературните източници са релевантни към изследвания научен проблем, уместно са използвани в изложението на дисертационния труд и коректно са цитирани. *Заслужава висока оценка умението на Лорета Трайкова да проучва и анализира чужди становища и концепции, когато структурира своето мнение, за да докаже основната теза на дисертационния си труд.*

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Основните резултати от изследването са представени в отделните части на дисертационния труд.

➤ Съдържанието на първа глава на дисертационния труд представя резултати от проучването на докторантката на еволюцията на лидерството; същността и видовете лидерство; факторите, влияещи върху идентифицирането на лидери, както

и спецификата на местното самоуправление и кметовете в съответствие с българското законодателство. Обобщаването на тези резултати позволява на авторката да систематизира основните функции на един кмет и личностните качества, които подпомагат успешното им изпълнение.

➤ Във втора глава са представени методическите аспекти на изследването. Разгледан е подробно инструментариума за извършване на изследването, представена е авторската методика за оценка на лидери в местното самоуправление и са посочени методите за анализ на данните.

➤ В трета глава са представени резултатите от апробирането на авторската методика за оценка на лидерството на кметовете в България. Изследването е проведено онлайн и обхваща 265 кметове на общини и 35 кметове на райони в градовете София, Пловдив и Варна, т. е. генералната съвкупност обхваща 300 единици. Времовата рамка на пилотното и същинското проучване обхваща периода 2021 г. – 2023 г. Пилотното изследване е извършено в рамките на изготвяне и защита на магистърска теза в периода януари – юли 2021 г., а същинското изследване обхваща периода юни 2022 г. – септември 2023 г. Емпиричното изследване е основано на изготвени и предоставени за попълване формуляри за самооценка, както и формуляр за оценка на личностните качества, харизмата и стила на управление. Анализът на резултатите от проведеното изследване позволява на докторантката да опише модел на лидерство в местното самоуправление в България като комбинация от личностни характеристики и лидерски стил. Въз основа на получените резултати от емпиричното изследване докторантката аргументирано определя някои насоки за бъдещи изследвания, с които да се обогатят и осъвременят научните теории в областта на лидерството, както и възможности за практическо прилагане на апробираната методика.

При анализа на резултатите от проведеното теоретично проучване и емпирично изследване докторантката показва умение да използва разнообразен изследователски инструментариум – исторически и дескриптивен анализ, метод на групировките, метод за оценяване на средни значения, проверка на статистически хипотези, корелационен анализ, факторен анализ, честотно разпределение и графични методи.

Обобщената ми оценка е, че резултатите в дисертационния труд се съотнасят към поставените задачи в увода на дисертационния труд, което е основание да се отчете успешната и детайлна реализация на основната цел на разработката.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Постигнатите резултати от научното изследване на Лорета Трайкова, както и редица постановки, идеи и предложения в дисертационния ѝ труд могат да се оценят като приноси с теоретичен, методологичен и практико-приложен характер.

Първо: Изразявам положително отношение към работата на докторантката при изследването на връзката между лидерството и определени личностни фактори, при което са изведени и коректно обосновани нови зависимости. По този начин се попълват един **дефицит в теориите за лидерството**, свързан със значимостта на лидерските качества и влиянието им върху реализацията на лидерския потенциал.

Второ: Предложената от авторката методика за оценка на лидерството на кметовете в България, както и специално конструирания, валидиран и адаптиран за целите на дисертационното изследване формуляр за оценка на личностните качества,

харизмата и стила на управление могат да се определят като **приноси с методологичен характер**. Приложеният в изследването модифициран Censydiam framework (Синсидиум модел) също е резултат с принос в методологията на изследването на лидерския стил.

Трето: Предложените от докторантката инструментариум за приложение на авторската методика за оценка на лидерството е **резултати с ясно приложно значение**: за органите на централната и местна власт; за партийни и други организации, които имат за цел излъчване на кандидати за заемане на обществени позиции; за консултантски организации; за личности, които искат да идентифицират и развият лидерския си потенциал; за изследователи, с интереси в областта на лидерството, психологията на личността, организационно поведение, управление и развитие на човешките ресурси; за преподаватели, които искат да актуализират и развият учебното съдържание и повишаване качеството на академичните и други курсове.

В обобщение, приемам заявените от докторантката претенции за приноси, които са формулирани коректно и синтезирано, и отразяват резултатите от работата ѝ по дисертационния труд.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Лорета Трайкова представя 6 публикации по проблематиката на дисертационния труд, една от които е в съавторство. По отношение на броя на публикациите, докторантката надхвърля минималните изисквания.

Публикациите на докторантката съдържат основни постановки от дисертационния ѝ труд и чрез тях тя популяризира основните приносни моменти от изследванията си.

6. Оценка на автореферата

Депозираният автореферат е 52 страници. Съставен е съобразно изискванията, като отразява в синтезиран вид съдържанието на дисертационния труд, тезата, обекта и методологията на изследването, както и получените крайни резултати. Авторефератът включва и справка на приносните моменти в проведеното научното изследване. Справката е съставена правилно и отразява вярно постигнатите от авторката научни резултати. Съобразно изискванията в автореферата е представен и списък на публикациите по темата на дисертационния труд.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

В дисертационния труд не откривам погрешни постановки и нямам критични бележки по изложението им в дисертационния труд. Препоръчвам на Лорета Трайкова да определи приоритети, произтичащи от актуалността на изследваната проблематика, да задълбочи тяхното изследване и да продължи да популяризира резултатите от своята изследователска дейност в авторитетни международни издания и форуми.

8. Заключение

Разработката на тема „Лидерски модели в местното самоуправление“ има качества на дисертационен труд за присъждане на научната и образователна степен „доктор“, тъй като представя способностите на докторантката да идентифицира и

изследва актуален научен проблем, да обобщава мнения, да проучва практиката и да прави изводи и препоръки. Редица постановки, идеи и предложения в дисертационния труд могат да се оценят като приноси с теоретичен, методологичен и практико-приложен характер. Идеите и резултатите от проведените изследвания авторката е популяризирила в подходящи публикации.

Оценката ми за дисертационния труд е положителна и ***препоръчвам на членовете на Научното жури да присъдят научната и образователна степен „доктор” по научна специалност „Управление” в професионално направление 3.7. „Администрация и управление“ в УНСС на Лорета Любенова Трайкова.***

Подпис:.....

REVIEW

From: **PROF. DR. GALINA GEORGIEVA KURTEVA**,
professional field: 3.7. *Administration and management*,
scientific specialty: *Social Management*
HEIs/ Scientific organization: *Burgas Free University*

Subject: dissertation thesis for the award of educational and scientific degree "Doctor" in the scientific specialty "Management" in the professional field 3.7. "Administration and Management" at the UNWE.

Author of the dissertation: LORETA LYUBENOVA TRAIKOVA

Dissertation Topic: Models of Leadership in Local Government

Academic supervisor: prof. dr. Nadia Mironova

Reason for submitting the opinion: participation in the composition of the scientific jury for the defense of the dissertation according to the Order № 3554/03.12.2024 of the Vice-Rector for Scientific Research of the UNWE.

1. Information about the dissertant

Loretta Lyubenova Traykova has been studying at the Doctoral Program "Management" at the Department "Management" at the Faculty "Management and Administration" of the UNWE in the scientific specialty "Management" according to the Order № 323/10.02.2023 of the Rector of the UNWE. The training was carried out in a free form against individual payment during the period January 2023 - November 2024. By Order No. 3518/02.12.2024 of the Rector of UNWE, Loretta Lyubenova Traykova, as of 14.11.2024, was dismissed with the right to defend, due to completed activities of the individual study plan and a positive decision of the teaching department for the readiness to defend her dissertation.

From the information in the Report on the fulfilment of the minimum national requirements under Article 2b, paragraphs 2 and 3 of the PhD Law it is evident that the PhD student Loretta Traykova has fulfilled the minimum required for the acquisition of the educational and scientific degree "PhD".

2. General characteristics of the submitted dissertation

The presented dissertation is devoted to a topical issue for the local administration related to leadership. According to the doctoral candidate, local government stands out for its stability and responsibility in the contemporary period of political crisis and mayors are the ones who significantly approach the theoretical formulations of leader and leadership. The subject of her research is the correlation between mayors' personal qualities, charisma, emotional intelligence and the leadership style they apply in managing municipal administrations. The author focuses on leadership patterns in local government and explores the problem arising from the contradiction between leadership and the results-oriented administrative nature of the mayor's job. In this regard, the object of her research is the leadership models applied by the mayors of the municipalities on the territory of the Republic of Bulgaria, and the specific aim of the PhD student is to create a methodology for improving these models. For the realization of her research goal, the PhD student defines seven tasks.

The results of her work on them prove her main thesis that the combination of leadership qualities, knowledge and skills of the personality dominates over the administration skills in the mayors of the Bulgarian municipalities, which has a positive impact on the success of the mayor and the municipality he manages.

My summary assessment is that the dissertation has a clearly outlined purpose, object, subject and scope of the research, correctly set tasks for the realization of the goal, correctly defined the main thesis and the limiting conditions for its proof.

The total volume of the dissertation work of Loreta Traykova is 218 pages and independently separated in 65 pages 16 annexes presenting the questionnaires used in conducting the scientific research and summarized results of the processed primary information from the work with the questionnaires. The main text is supported by 23 photographs, 43 tables and 17 figures. The length of the development is more than satisfactory.

The content of the elaboration has a classical structure - introduction, three chapters, conclusion, list of references and overall it is logically sound and relatively well balanced by chapters and paragraphs.

The dissertation is based on the study, analysis and systematization of an impressive number of scientific publications, literature and information sources in the thematic area under study. The presented list contains a total of 415 sources (in English and Bulgarian), which shows Loreta Traykova's good literary awareness. The literature sources are relevant to the researched scientific problem, are appropriately used in the dissertation statement and are correctly cited. Loreta Traykova's ability to research and analyze other people's opinions and concepts when structuring her opinion to prove the main thesis of her dissertation is highly appreciated.

3. Evaluation of the obtained scientific and applied results

The main results of the research are presented in the individual parts of the dissertation.

- The content of the first chapter of the dissertation presents the results of the doctoral student's research on the evolution of leadership; the nature and types of leadership; the factors influencing the identification of leaders, as well as the specifics of local government and mayors in accordance with Bulgarian legislation. Summarizing these results allows the author to systematize the main functions of a mayor and the personal qualities that support their successful performance.

- The second chapter presents the methodological aspects of the research. The research instrumentation is discussed in detail, the author's methodology for assessing leaders in local government is presented, and the data analysis methods are outlined.

- Chapter 3 presents the results of the validation of the author's methodology for assessing the leadership of mayors in Bulgaria. The survey was conducted online and covered 265 mayors of municipalities and 35 mayors of districts in the cities of Sofia, Plovdiv and Varna, i.e. the general population covered 300 units. The time frame of the pilot and the actual survey covers the period 2021-2023. The pilot study was carried out in the framework of the preparation and defence of a master's thesis in the period January - July 2021, and the substantive study covers the period June 2022 - September 2023. The empirical study was based on self-assessment forms prepared and made available for completion, as well as a form assessing personality, charisma and management style. The analysis of the

results of the study allows the doctoral student to describe a model of leadership in local government in Bulgaria as a combination of personality characteristics and leadership style. Based on the results obtained from the empirical study, the PhD candidate reasonably identifies some directions for future research to enrich and update the scientific theories in the field of leadership, as well as opportunities for practical application of the methodology approbated.

In the analysis of the results of the theoretical study and empirical research, the PhD student shows the ability to use a variety of research tools - historical and descriptive analysis, grouping method, method for estimating mean values, testing statistical hypotheses, correlation analysis, factor analysis, frequency distribution and graphical methods.

My summary assessment is that the results in the dissertation relate to the objectives set in the introduction of the dissertation, which is a reason to report the successful and detailed realization of the main objective of the development.

4. Evaluation of the scientific and applied contributions

The achieved results of the scientific research of Loreta Traykova, as well as a number of formulations, ideas and proposals in her dissertation work can be evaluated as contributions of theoretical, methodological and practical- applied character.

First: I express my positive attitude to the work of the PhD student in the study of the relationship between leadership and certain personality factors, where new dependencies are derived and correctly justified. Thus, a deficit in leadership theories related to the importance of leadership qualities and their influence on the realization of leadership potential is filled.

Second: The methodology proposed by the author for the assessment of the leadership of mayors in Bulgaria, as well as the specially constructed, validated and adapted for the purposes of the dissertation research form for the assessment of personal qualities, charisma and management style can be defined as methodological contributions. The modified Censydiam framework (Censydiam model) applied in the study is also a result with a contribution to the methodology of leadership style research.

Third: The proposed by the doctoral student toolkit for the application of the author's methodology for leadership assessment is results with a clear applied relevance: for central and local government authorities; for party and other organizations that aim to select candidates for public positions; for consulting organizations; for individuals who want to identify and develop their leadership potential; for researchers interested in leadership, personality psychology, organizational behavior, management and human development p

In summary, I accept the doctoral student's stated claims of contributions, which are formulated correctly and synthesized, and reflect the results of her dissertation work.

5. Evaluation of the dissertation publications

Loreta Traykova presents 6 publications on the dissertation problems, one of which is co-authored. In terms of the number of publications, the PhD student exceeds the minimum requirements.

The publications of the PhD student contain the main points of her dissertation and through them she promotes the main contributions of her research.

6. Evaluation of the abstract

The submitted abstract is 52 pages. It is composed in accordance with the requirements, reflecting in a synthesized form the content of the dissertation, the thesis, the object and methodology of the research, as well as the final results obtained. The abstract also includes an account of the contributions to the research. The reference is correctly

composed and faithfully reflects the scientific results achieved by the author. As required, the abstract also contains a list of publications on the topic of the dissertation.

7. Critical remarks, recommendations and questions

I do not find any erroneous statements in the dissertation and I have no critical remarks on their presentation in the dissertation. I recommend Loretta Traykova to set priorities arising from the topicality of the researched issues, to deepen their research and to continue to promote the results of her research in reputable international journals and forums.

8. Conclusion

The development of the topic "Leadership Models in Local Self-Government" has the qualities of a dissertation for the award of the scientific and educational degree "Doctor", as it presents the doctoral student's abilities to identify and research a topical scientific problem, to summarize opinions, to study practice and to draw conclusions and recommendations. A number of statements, ideas and proposals in the dissertation can be assessed as contributions of theoretical, methodological and practical-applied nature. The author has popularized the ideas and results of the conducted research in appropriate publications.

My evaluation of the dissertation is positive and I recommend the members of the Scientific Jury to award the scientific and educational degree "Doctor" in the scientific specialty "Management" in the professional field 3.7. "Administration and Management" at the UNWE to Loreta Lyubenova Traykova.

Signature:.....